

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1909, kl. 3 e. m.

Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 6, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 182 med förslag till förordning om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.

Genom en den 5 mars 1909 dagtecknad proposition, n:o 182, hvilken hänvisats till sammansatta stats- och lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt, i statsrådet fördt protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

1) Förordning

om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

1 §.

Inträffar under militärtjänstgöring i fred olycksfall, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad eller blifver person, som nu nämnts, skadad under tjänstgöring i krig, utgifver staten ersättning enligt de i denna förordning stadgade grunder.

Dylik ersättning utgifver staten jämväl, om sjukdom med däraf följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hafva till sjukdomen bidragit.

2 §.

Ersättning, som omförmäles i 1 §, utgår ej i något fall för skada, som den skadade uppsåtligen eller genom grof vårdslöshet själf ådragit sig eller som uppsåtligen förorsakats af tredje man, där denne icke haft ledning af eller uppsikt öfver tjänstgöringen eller under krig tillhört fienden.

3 §.

Militärtjänstgöring anses hafva varit för handen endast under tid, då den skadade för fullgörande af värnplikt eller tjänsteplikt nödgats uppehålla sig å viss ort eller i föreskrifven ordning varit stadd på marsch eller annan färd.

4 §.

Ersättning enligt denna förordning utgifves:

1:o) om skadan medfört väsentlig nedsättning af den skadades arbetsförmåga under mera än tre dagar, en krona femtio öre i sjukhjälp för hvarje öferskjutande dag, hvarunder den skadade icke varit i åtnjutande af underhåll och vård genom militär myndighets försorg, intill dess den skadade blifvit från sådan nedsättning af arbetsförmågan återställd eller skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan eller döden inträdt;

2:o) om skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan, en årlig lifränta i förra fallet å fyrahundra-femtio kronor och i senare fallet å det lägre belopp, som svarar emot arbetsförmågans minskning, räknadt från och med dagen, efter det den skadade upphört att åtnjuta såväl underhåll och vård genom militär myndighets försorg som innehafvande aflöning af statsmedel, eller från den senare tidpunkt, då skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan; dock att lifränta icke skall utgå i de fall, där ej arbetsförmågan blifvit nedsatt med minst en tiondedel;

3:o) om skadan medfört döden inom två år från olycksfallet eller från det sjukdomen blef känd,

a) begrafningshjälp med sjuttiofem kronor;

b) till änka, när äktenskapet slutits före den tidpunkt då skadan uppkom, en årlig lifränta af etthundraåttio kronor från dödsfallet, så länge hon lefver ogift, och till minderårigt barn, som födts före sagda tidpunkt eller födes därefter i ett förut slutet äktenskap, en årlig lif-

ränta af nittio kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att där lifräntor till efterlevande skulle sammanlagdt öfverstiga fyrahundra femtio kronor, de skola, i förhållande till hvad på en hvar lifräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar,

samt, därest den affidne icke efterlämnat änka eller barn men fader, moder eller minderåriga syskon, som varit af hans arbete för sitt uppehälle hufvudsakligen beroende,

c) till fader eller moder eller, om bägge lefva, till dem gemensamt en årlig lifränta af etthundraåttio kronor från dödsfallet och till hvarje minderårigt syskon en årlig lifränta af nittio kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att, där lifräntor till efterlevande skulle sammanlagdt öfverstiga fyrahundra femtio kronor, de skola i förhållande till hvad på en hvar lifräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar.

5 §.

Vid bedömandet, i hvad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning af arbetsförmågan, tages hänsyn ej blott till skadans beskaffenhet och inverkan på den skadades förmåga i allmänhet att genom arbete sig försörja, utan äfven till skadans inflytande på de särskilda färdigheter, som för drifvande af den skadades yrke må vara erforderliga, samt till den skadades ålder. Var den skadade, då skadan uppkom, behäftad med kroppsskada eller lyte, tages hänsyn jämväl till den mindre arbetsförmåga, som till följd däraf vid sagda tidpunkt hos honom förefanns.

I öfrigt skall tjäna till ledning:

1:o) att i allmänhet förlust af arbetsförmågan anses vara för handen vid fullständig sinnesslöhet eller vansinne, vid allmän förlamning, vid blindhet å båda ögonen, vid förlust eller fullständig förlamning af båda händerna eller af båda fötterna eller af en hand och en fot;

2:o) att i allmänhet vid här nedan omförmälda skador nedsättningen i arbetsförmågan anses motsvara följande procent, nämligen:

vid allmän svaghet i själsförmögenheterna femtio procent; vid allmän kroppslig svaghet femtio procent; vid blindhet å ett öga jämte afsevärdt försvagad syn å det andra sjuttio procent; vid blindhet å ett öga tjugoprocent; vid döfhet å båda öronen femtio procent; vid döfhet å ett öra tio procent; vid förlust af en hand eller fot jämte minskad rörlighet hos hand eller fot sjuttio procent; vid förlust af en hand eller fot femtio procent; vid förlust af alla fingrarna å en hand femtio pro-

cent; vid förlust af alla tårna å en fot tjugu procent; vid förlust af en tumme tjugufem procent; vid förlust af ett pekfinger femton procent.

6 §.

För tid, hvarunder någon till lifränta enligt denna förordning berättigad är bosatt utom riket, må han ej uppbära sådan ränta.

Ej heller må lifräntetagare uppbära lifräntan för tid, hvarunder han undergår frihetsstraff eller tvångsarbete eller enligt domstols förordnande är intagen i allmän uppfostringsanstalt.

7 §.

Begravningshjälp utbetalas så snart ske kan efter dödsfallet, sjukhjälp för hvarje kalendervecka å veckans sista dag samt lifränta för hvarje kalenderkvartal å första dagen af kvartalets sista månad, utan återbetalningsskyldighet i händelse under månaden rätten till lifräntan skulle upphöra eller sådant fall inträffa, att lifräntan icke får uppbäras.

8 §.

Från begravningshjälp eller sjukhjälp och lifränta, som staten enligt denna förordning utgifver, må afdrag äga rum för skadestånd, som i följd af skadan utbetalts enligt allmän lag eller särskild författning.

9 §.

Åger någon rätt till ersättning enligt denna förordning, vare han ej däraf hindrad att mot staten eller annan göra gällande det anspråk på skadestånd, som i följd af skadan eljest skulle tillkomma honom enligt allmän lag eller särskild författning; dock att staten från dylikt skadestånd afdrager motsvarande ersättning, som enligt denna förordning utgår.

Är annan än staten skadeståndspliktig, förbehåller sig staten att, sedan den skadeståndspliktige därom erhållit tillsägelse, i ersättnings-tagarens ställe uttaga skadeståndet, för så vidt motsvarande ersättning enligt denna förordning utgifvits.

10 §.

Uppkommer skada, hvarom i denna förordning sägs, skall därom skyndsamt göras anmälan hos den skadades befälhafvare. Den skadade vare ock, där han ej själf söker läkarvård, pliktig att underkasta sig vård af läkare, som vederbörande militär eller civil myndighet må tillkalla.

Försummas något af hvad sålunda föreskrifvits och pröfvas skadan hafva förvärrats därigenom att den skadade i följd häraf kommit att sakna lämplig vård, må den i denna förordning tillförsäkrade ersättning med hänsyn härtill skäligen nedsättas.

11 §.

Har skada medfört eller kan skäligen antagas medföra döden eller annan påföljd, som enligt 4 § föranleder ersättning, skall ofördröjligen hållas undersökning rörande skadans uppkomst samt läkarbetyg anskaffas angående dödsorsaken eller skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd. Är fråga allenast om sjukhjälp och förekommer icke anledning till antagande att den skadade förverkat rätt till ersättning, må dock sjukhjälp kunna på grund af läkarbetyg utbetalas utan föregående undersökning.

Sagda undersökning skall, om skadan yppats under militärtjänstgöring, föranstaltas af vederbörande befälhafvare men eljest förrättas af polismyndigheten i orten.

Polismyndighet, som i denna § afses, är å landet länsmanen, i stad, där poliskammare finnes, poliskammaren och i öfriga städer magistraten eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelse.

Läkarbetyg samt undersökningsprotokoll och öfriga till ärendet hörande handlingar skola, om önskan att utbekomma ersättning anmäles, så snart ske kan öfverlämnas till vederbörande regements- eller kårchef eller stationsbefälhafvare, som har att göra framställning om ersättningens bestämmande.

12 §.

Göres ej framställning om ersättning i anledning af skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning af dödsfall, från det döden inträdde, vare rätten till ersättning förverkad.

13 §.

Åtnöjes ersättningssökande icke med honom tillerkänd ersättning eller med beslut, hvarigenom ersättning vägrats, äger han att genom stämning eller påkallande af skiljeaftals tillämpning anhängiggöra sin talan.

14 §.

Yppas, sedan ersättning blifvit genom slutligt beslut bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, hvilka voro afgörande för ersättningens bestämmande, må inom två år från beslutets dag ersättnings-tagaren genom anmälan, på sätt i 10 § sägs, väcka fråga om jämkning i ersättningen.

Jämkning må ej afse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då frågan om jämkningen väckes.

15 §.

Ersättning enligt denna förordning utbetalas endast åt den till ersättning berättigade själf eller hans laga ombud och må ej för gäld i mät tagas. Har den till ersättning berättigade aflidit, utbetalas ersättning, som då redan till betalning förfallit, åt den dödes stärbhusdelägare eller deras laga ombud.

16 §.

Uppgår den skadades i enlighet med 4 och 5 §§ bestämda lifränta icke till högre belopp än sextiofem kronor, må, om lifräntetagaren sådant önskar och vederbörande myndighet finner skäl därtill vara för handen, i stället för lifräntan kunna på en gång erläggas visst belopp icke öfverstigande tio gånger lifräntans belopp.

Vägras medgifvande härtill, må ej i beslutet sökas ändring.

17 §.

Närmare bestämmelser angående anmälan och undersökning, som omförmälas i 10, 11 och 14 §§, så ock beträffande tillämpningen i öfrigt af denna förordning meddelas af Konungen.

18 §.

Genom denna förordning upphävas hittills meddelade bestämmelser i fråga om skyldighet för staten att åt värnpliktiga, volontärer vid hären samt dem, som tillhöra flottans eller kustartilleriets stammanskap, utgifva ersättning för skada till följd af olycksfall eller sjukdom förorsakad af militärtjänstgöring.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1910 men äger icke tillämpning i fråga om skada, som före nämnda dag uppkommit.

---

2) Lag

om ändring i vissa delar af värnpliktslagen den 14 juni 1901.

Härigenom förordnas, att § 35 mom. 3, § 39 mom. 2 och § 46 mom. 1 af värnpliktslagen den 14 juni 1901 skola hafva följande ändrade lydelse:

§ 35 mom. 3.

Till beväringen hörande värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådrager sig sådan skada, att hans arbetsförmåga härigenom i större eller mindre mån minskas eller upphör, är för sig och efterlevande berättigad till understöd enligt hvad därom är särskildt stadgadt.

§ 39 mom. 2.

Till landstormen hörande värnpliktig, som skadas under militärtjänstgöring, har enahanda rätt till understöd för sig och efterlevande som värnpliktig, hvilken tillhör beväringen.

§ 46 mom. 1.

De enligt denna lag inflytande böter skola under särskild titel i kronans räkenskaper redovisas och ingå till den redan till förmån för beväringmanskapet bildade invalid- och pensionsfond. Ur denna fond

beredes understöd åt värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådragit sig sådan skada, att han därigenom blifvit i större eller mindre mån oförmögen att sig med arbete försörja, äfvensom i vissa fall åt hans efterlevande, i fall skadan förorsakat döden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

---

3) **Förordning**

angående den fond, ur hvilken skall utgå ersättning, som enligt förordningen den 5 mars 1909 om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, tillkommer volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap.

Härigenom förordnas, att ersättning, som enligt förordningen den 5 mars 1909 om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, tillkommer volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, skall utgå från den i § 46 mom. 1 af värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1910.

---

*Utskottets
yttrande.*

Ifrågavarande proposition är föranledd af en utaf Riksdagen år 1907 aflåten skrifvelse, däri Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida icke mera fullständiga och betryggande bestämmelser än de nu gällande kunde meddelas angående ersättning till värnpliktige, som genom skada under vapenöfning lidit minskning i sin förvärfsförmåga, eller, i händelse skadan föranledt dödsfall, till deras anhöriga, samt låta utarbета och för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Till grund för de i propositionen innefattade förslagen ligger ett af särskilda sakkunniga den 17 december 1907 afgifvet betänkande.

Beträffande de synpunkter, som varit bestämmande vid förslagens utarbetande, får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet.

Utskottet har vid granskning af förslagen till förordning om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, och till lag om ändring i vissa delar af värnpliktslagen den 14 juni 1901 ej funnit anledning att mot dem framställa någon erinran.

Beträffande åter förslaget till förordning angående den fond, ur hvilken ifrågakvarande ersättning skall utgå, får utskottet erinra, att såväl i rubriken som i texten till ifrågakvarande förordning kommit att införas en datumbestämmelse »den 5 mars 1909» å förordningen om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Då dagen för sistberörda förordnings framtida promulgerande ej nu kan bestämmas, måste gifvetvis datumbestämmelsen uteslutas.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, under förklarande att det under 3) här ofvan intagna förslag ej kunnat i oförändradt skick af Riksdagen bifallas, måtte för sin del antaga:

1) ofvanintagna förordning om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring;

2) ofvanintagna lag om ändring i vissa delar af värnpliktslagen den 14 juni 1901; och

3) följande

Förordning

angående den fond, ur hvilken skall utgå ersättning, som enligt förordningen om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, tillkommer volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap.

Häri genom förordnas, att ersättning, som enligt förordningen om ersättning i anledning af kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring,

tillkommer volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, skall utgå från den i § 46 mom. 1 af värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1910.

Stockholm den 29 april 1909.

På det sammansatta utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.

Herr *Fahlén* har anhållit att få här antecknadt, att han icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
